

Twórcy Polskiego Towarzystwa Toksykologicznego

Karolina Zamiara

Katedra i Zakład Historii Nauk Medycznych, Uniwersytet Medyczny w Poznaniu

Adres do korespondencji: Karolina Zamiara, Katedra i Zakład Historii Nauk Medycznych, Uniwersytet Medyczny w Poznaniu, ul. Bukowska 70, 60-812 Poznań, tel. 061 547 244, e-mail: karolcia@ump.edu.pl

The President's characters of the Polish Society of Toxicology · This paper presents the most significant achievements of professors Polish toxicologists. Professor Rusiecki was the father of experimental toxicology in Poland and head of the first chair of toxicological chemistry in Poland, found in the Warsaw Medical Academy. Professor Jacek Brzeziński was one of the founders of the Polish Society of Toxicology, where he held many positions of responsibility, including that of Chairman in the years 1981–1987. He also founded and was the Editor-in-Chief of *Acta Poloniae Toxicologica*, the journal of the Polish Society of Toxicology, which has helped many of us to established our first contacts with the international scientific community. They were a co-founder of the Polish Toxicological Society, the first Polish umbrella organization gathering representatives of numerous professions, but first of all people aware of health risks arising from the presence of chemical compounds in every day.

Keywords: Polish Society of Toxicology, toxicology, history.

© Farm Pol, 2010, 66(5): 330-333

W każdej dziedzinie nauki wyróżniamy wielkich odkrywców, którzy mogą poszczycić się wybitnymi osiągnięciami. W dziedzinie toksykologii do takich wybitnych naukowców zaliczamy przede wszystkim profesora Władysława Rusieckiego, który kierował pierwszą polską katedrą chemii toksykologicznej, i jego wychowanka – profesora Jacka Brzezińskiego. Obaj profesorowie byli założycielami Polskiego Towarzystwa Toksykologicznego (PTToks), pierwszego stowarzyszenia naukowego w naszym kraju zajmującego się nowo powstałą dyscypliną naukową – toksykologią. W świetle ich dokonań za istotne uznałam przedstawienie sylwetek obu przewodniczących PTToks.

Władysław Rusiecki (1907–1991)

Urodził się 10 kwietnia 1907 r. w Warszawie [1]. Był synem Kazimierza, urzędnika Syndykatu Rolniczego,

i Marii z domu Mieszkowskiej. Uczęszczał do szkoły średniej w Warszawie. Studiował chemię przez dwa lata, po tym okresie przeniósł się na Wydział Farmaceutyczny Uniwersytetu Warszawskiego, w 1930 r. otrzymał dyplom magistra farmacji [2].

Stopień naukowy doktora nauk farmaceutycznych z dziedziny farmakologii uzyskał w 1936 r. Temat rozprawy doktorskiej brzmiał: „Działanie uspokajające chmielu w świetle badań chemicznych i farmakologicznych”, inspiracją w jego pracy badawczej było szkodliwe działanie środków chemicznych istniejących w żywności [3]. Tytuł doktora habilitowanego otrzymał w 1950 r. za rozprawę habilitacyjną „Badania miodów polskich”. W 1953 r. został kierownikiem Katedry i Zakładu Chemii Toksykologicznej i Sądowej [4]. Nominację na profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1959 r., a w 1963 r. na profesora zwyczajnego [5].

Jest autorem 100 prac poglądowych i przeglądowych opublikowanych w czasopismach polskich i zagranicznych. Ponadto napisał monografie: „Toksykologia środków ochrony roślin” (dwa wydania: 1966 i 1973) i „Trucizny i zatrucia” (Warszawa 1972 PZWL) [6].

Jacek Brzeziński (1934–2003)

Urodził się 28 stycznia 1934 r. w Warszawie. Otrzymał w 1952 r. świadectwo dojrzałości w Liceum im. Wojciecha Górskiego w Warszawie. Studia na Wydziale Farmaceutycznym Akademii Medycznej w Warszawie ukończył w 1956 r. [7].

Stopień naukowy doktora uzyskał w 1965 r. na podstawie rozprawy doktorskiej „Zastosowanie metody fluorymetrycznej do oznaczania amfetaminy i jej metabolitu w ustroju szczura”, wykonanej pod opieką profesora Władysława Rusieckiego. Rozprawę habilitacyjną obronił w 1973 r. pracą na temat „Wpływ zatruc insektycydami fosfoorganicznymi na równowagę fizjologiczną amin katecholowych w ustroju szczura”. Otrzymał specjalizację II° w zakresie analityki klinicznej oraz specjalizację II° z toksykologii,

z uprawnieniami do prowadzenia specjalizacji poddyplomowej w tej dziedzinie.

Jest autorem 142 prac eksperymentalnych i poglądowych, licznych komunikatów na zjazdach krajowych i zagranicznych, ekspertyz, recenzji książek, oraz prac z zakresu problematyki toksykologicznej [8].

Pionierskie badania przełomem w rozwoju toksykologii w Polsce

Dzięki twórczej pracy badawczej w dziedzinie toksykologii i postawie pełnych poświęcenia pracowników naukowych obaj profesorowie mogli się stać pionierami toksykologii w Polsce. Profesor Rusiecki wychodził z założenia, że rozwój toksykologii jest silnie uzależniony od środowiska naukowego farmaceutów, a za bardzo ważne uważał historyczne więzi toksykologii i farmacji wywodzące się ze średniowiecznej pracowni alchemicznej i apteki. Zawsze podkreślał interdyscyplinarność toksykologii, nierozdzielnie łącząc się z wiedzą medyczną, farmaceutyczną, chemiczną, biologiczną i humanistyczną. Interdyscyplinarność tę udanie przeniósł na pracę katedr i zakładów chemii toksykologicznej (1964–1969), skupiając środowisko toksykologów z wydziałów farmaceutycznych. Uwieńczeniem jego działań było utworzenie Sekcji Toksykologicznej Polskiego Towarzystwa Farmakologicznego (PTFarmakol) [9], która integrowała się ze środowiskiem lekarzy medycyny i weterynarii, w rezultacie czego powołano w 1978 r. Polskiego Towarzystwa Toksykologicznego (PTToks) [10].

Zagadnienia doświadczalne profesora Rusieckiego były bardzo szerokie, obejmowały także diagnostykę zatruc ostrych i analizy toksykologiczno-sądowe. Dzięki ogromnej wiedzy, przewidywaniu i zainteresowaniu toksykologią europejską oraz kontaktom z toksykologami francuskimi profesor przeniósł problematykę toksykologii doświadczalnej i biochemicznej (odnajdywanie mechanizmów działania toksycznego, objaśnianie udziału przemian wewnątrzustrojowych trucizn w procesach detoksykacji) na grunt krajowy. Prowadzone przez niego we wczesnych latach 60. badania, np. DDT (dichlorodifenylotrichloroetan) w tkance tłuszczowej populacji, stanowią przełom w zakresie toksykologii środowiska [11].

Pomimo wszechstronnej pracy naukowej zasadniczo Rusiecki skupiał się na toksykologii, na rozwoju Zakładu Toksykologicznego [12] i edukacji pracowników naukowych, a farmację postrzegał jako dziedzinę wiedzy o leku i jego właściwościach, co znalazło odzwierciedlenie w publikacjach [13].

Z kolei profesor Brzeziński początkowo zajmował się badaniem losów związków toksycznych w ustroju żywym. Podejmował problematykę naukową dotyczącą toksykologii doświadczalnej, badania prowadził na podstawie modeli *in vitro*, a także opracowań

metodyczno-analitycznych w odniesieniu do materiału biologicznego. Ponadto prowadził badania dotyczące insektycydów fosforoorganicznych, które udowodniły udział ośrodkowych i obwodowych struktur adrenergicznych w mechanizmie toksycznego oddziaływania tych związków. Pracował nad zagrożeniami toksykologicznymi w przemyśle rafineryjnym, biochemiczno-molekularnymi mechanizmami toksyczności ksenobiotyków, neurotoksycznością pestycydów. Jednymi z ostatnich szeroko rozwiniętych były badania z zakresu neurotoksyczności, skupiające się na zmianach poziomu i immunoreaktywności kwaśnego włóknistego białka glejowego w strukturach anatomicznych mózgu szczura pod wpływem octanu trifenylcynowego i polichlorowanych bifenyli [14].

Główny nurt badań profesora Brzezińskiego stanowiły poszukiwania mechanizmów biochemicznych neurotoksyczności oraz markerów biochemicznych, umożliwiających jej wczesne wykrywanie i ocenę. Profesor odbył staż w Instytucie Ekspertyz Sądowych, Instytucie Toksykologii i Chemii Sądowej Uniwersytetu Karola w Pradze i Instytucie Technologii Rolnej w Bratystawie.

W latach 1956–1960 pracował jako asystent w Zakładzie Chemii Nieorganicznej i Analitycznej, a od 1960 r. w Zakładzie Chemii Toksykologicznej. Od roku 1977 pełnił funkcję kierownika Zakładu Chemii Toksykologicznej Akademii Medycznej w Warszawie, a tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1987 r. [15]. Był prodziekanem ds. dydaktyczno-wychowawczych Wydziału Farmaceutycznego (1981–1987), przez kilka kadencji był zastępcą dyrektora Instytutu Biofarmacji.

Współpraca obu toksykologów rozpoczęła się od opieki prof. Rusieckiego nad rozprawą doktorską Brzezińskiego w 1960 r. w Zakładzie Chemii Toksykologicznej. Współpraca ta zaowocowała pokrewnymi badaniami eksperymentalnymi, obaj też podobnie pojmowali misję nauczyciela akademickiego. Działalność zawodowa profesorów obejmowała bardzo szerokie spektrum, od ścisłych badań naukowych do dydaktyki.

Praca zawodowa profesora Rusieckiego przeplatała się z praktyką zagraniczną w Szwajcarii. Pracę naukową rozpoczął on w 1934 r. w Katedrze Badania Środków Spożywczych Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Warszawskiego pod okiem profesora Adama Maurizo [16]. Od 1937 r. pracował na stanowisku adiunkta na Uniwersytecie Warszawskim [17].

W każdej dziedzinie nauki wyróżniamy wielkich odkrywców, którzy mogą poszczycić się wybitnymi osiągnięciami. W dziedzinie toksykologii do takich wybitnych naukowców zaliczamy przede wszystkim profesora Władysława Rusieckiego, który kierował pierwszą polską katedrą chemii toksykologicznej, i jego wychowanka profesora Jacka Brzezińskiego. Obaj profesorowie byli założycielami Polskiego Towarzystwa Toksykologicznego (PTToks), pierwszego stowarzyszenia naukowego w naszym kraju zajmującego się nowo powstałą dyscypliną naukową – toksykologią. W świetle ich dokonań za istotne uznaję przedstawienie sylwetek obu przewodniczących PTToks.

W czasie II wojny światowej pracował zawodowo w aptece Alfonsa Bukowskiego w Warszawie, a także prowadził badania naukowe i nauczał w ramach tajnych kompletów. W 1945 r. zainicjował działanie zniszczonego budynku Wydziału Farmaceutycznego, a jednocześnie powołał do życia Zakład Nauki o Środkach Spożywczych [18].

Od 1953 r. Rusiecki był kierownikiem Katedry i Zakładu Chemii Toksykologicznej i Sądowej. Pełniąc funkcję dziekana Wydziału Farmaceutycznego Akademii Medycznej w Warszawie, wpłynął na postęp programu nauczania, w pierwszej kadencji (1957–1960) jego zastugą było zapoczątkowanie 5-letniego programu kształcenia kończącego się pracą magisterską [19].

Owoce drugiej kadencji (1969–1972) była budowa i oddanie w ręce Wydziału gmachów na Polu Mokotowskim w latach 1970–1972. Jego dziełem było uformowanie, zaistnienie, a w rezultacie postęp toksykologii jako dyscypliny naukowej i akademickiej [20]. Uzasadnił ważność toksykologii w wykształceniu magistra farmacji, a tym samym na kierunkach analitycznych studiów farmaceutycznych profilował programy wykładów i ćwiczeń. Zapoczątkował na warszawskim Wydziale Farmaceutycznym utworzenie indywidualnych studiów z zakresu bioanalizy i badania środowiska.

Rozszerzył też szkolenia podyplomowe dla ekspertów w toksykologii [21].

Zarówno profesor Rusiecki, jak i profesor Brzeziński przykładali dużą wagę do funkcji nauczyciela akademickiego, co objawiało się częstą zmianą treści wykładów i zajęć praktycznych. Rusiecki był inicjatorem w Zakładzie Chemii Toksykologicznej studenckiego koła naukowego i organizatorem letnich obozów naukowych. Wraz z profesorem Kubikowskim napisał podręcznik „Toksykologia współczesna”, który był wznawiany w trzech wydaniach (1964, 1969, 1977) [22]. Brzeziński zajmował się pracą dydaktyczną w równie szerokim zakresie: prowadził wykłady, ćwiczenia i seminaria oraz wykładał na kursach szkolenia podyplomowego [23]. Jego zastugą było opracowanie 5 rozdziałów w podręczniku akademickim „Toksykologia dla studentów farmacji” (2 wydania), a także był autorem dwóch skryptów do ćwiczeń „Analiza toksykologiczna I^o i II° stopnia”. Pod jego przewodnictwem wykonano 60 prac dyplomowych. Był promotorem 4 zakończonych i 2 rozpoczętych przewodów doktorskich, a także opiekunem 2 prac habilitacyjnych oraz recenzentem prac doktorskich Uniwersytetu w Madrasie w Indiach.

Jak wynika z oceny współpracowników, profesor Rusiecki pomimo satysfakcji z otrzymanych wyróżnień najwyższą wagę przywiązywał do przyjaźni, porozumienia z współpracownikami, którym pozwalał realizować własne pomysły badawcze, służąc zawsze radą i pomocą, co zaowocowało opieką nad 14 doktorantami i 4 docentami. Profesora Brzezińskiego postrzegano jako sumiennego i odpowiedzialnego nauczyciela akademickiego [24]. Podkreślał on niezbędność toksykologii nie tylko w dziedzinie farmacji, rozwiązującej problemy zastosowań leków i postępowań leczniczych, ale również na innych płaszczyznach dotyczących ochrony zdrowia.

Obaj profesorowie w znacznym stopniu udzielałi się również społecznie, w sprawach związanych niekiedy luźno z ich karierą zawodową. Profesor Rusiecki był członkiem Rady Naukowej przy Ministrze Zdrowia. Piastował funkcję przewodniczącego w Radzie Naukowej Instytutu Żywności i Żywienia przez 20 lat, Zarządu Głównego PTToks w pierwszej kadencji (1978–1981), a zapoczątkowany przez niego program i szczeble organizacyjne były wykorzystywane w długiej perspektywie. Zarządzał także pracą redakcyjną (w drugiej połowie lat 60.) „Acta Poloniae Pharmaceutica” i uczestniczył w zespołach redakcyjnych wielu innych czasopism.

Za tak rozległą działalność profesor Rusiecki był wielokrotnie wyróżniany przez władze państwowe. Otrzymał Krzyż Komandorski, Oficerski, Kawalerski Order Odrodzenia Polski, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Złoty Krzyż Zasługi, Odznakę „Za wzorową pracę w służbie zdrowia”, Brązowy i Srebrny Medal „Za zasługi dla obronności kraju”. Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne (PTFarm) wyróżniło go Medalem Ignacego Łukasiewicza, PTFarmakol i PTToks nadało godność członka honorowego w 1981 r. [25]. Zmarł 4 sierpnia 1991 r., a 9 listopada żegnano go na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.

Aktywność zawodową i społeczną profesora Brzezińskiego można uznać za równie imponującą. Był on członkiem w Komisjach Senackich Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1983–1985. Działał aktywnie poza uczelnią w Radzie Naukowej, Komisji Toksykologicznej Rady Sanitarno-Epidemiologicznej przy Ministrze Zdrowia i Opieki Społecznej (1981–1987). Brał czynny udział w pracach Komitetu Ekologii Człowieka, Komisji Analizy Toksykologicznej Komitetu Chemii Analitycznej, Komitetu „Człowiek i Środowisko Polskiej Akademii Nauk (dalej: PAN) [26]. Ponadto uczestniczył w działalności PTFarm, PTFarmakol, PTToks, był jego współzałożycielem, przewodniczącym PTToks przez dwie kadencje (1981–1987).

Zorganizował I Krajowy Zjazd Naukowy PTToks, zainicjował i przez 10 lat był redaktorem naczelnym pierwszego polskiego czasopisma wydawanego w języku angielskim „Acta Poloniae Toxicologica” (pierwszy numer wydano w 1993 r.). Nieustannie zabiegał

Zagadnienia doświadczalne profesora Rusieckiego były bardzo szerokie, obejmowały także diagnostykę zatruc ostrych i analizy toksykologiczno-sądowe. Dzięki ogromnej wiedzy, przewidywaniu i zainteresowaniu toksykologią europejską oraz kontaktom z toksykologami francuskimi profesor przeniósł problematykę toksykologii doświadczalnej i biochemicznej (odnajdywanie mechanizmów działania udziału przemian wewnątrzustrojowych trucizn w procesach detoksykacji) na grunt krajowy. Prowadzone przez niego we wczesnych latach 60. badania, np. DDT (dichlorodifenylotrchloroetan) w tkance tłuszczowej populacji, stanowią przełom w zakresie toksykologii środowiska.

o włączenie polskich toksykologów do międzynarodowych organizacji naukowych EUROTOX (Europejskie Towarzystwo Toksykologiczne) i IUTOX (Międzynarodowa Unia Toksykologiczna) [27].

W 1966 r. Brzeziński współorganizował Sekcję Toksykologiczną Polskiego Towarzystwa Farmakologicznego – pierwszego zrzeszenia toksykologów polskich. W okresie 12-letniej działalności Sekcji pełnił funkcję sekretarza, przewodniczącego i członka zarządu [28]. W ostatnich latach udzielał się w II lokalnej Komisji Etycznej ds. Badań na Zwierzętach.

Jako wyraz uznania ze strony polskich władz otrzymał Krzyż Oficerski, Kawalerski Order Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Medal Edukacji Narodowej, Medal „Za Zasługi dla Akademii Medycznej” i Odznakę „Za Wzorową Pracę w Służbie Zdrowia”. Tytuł członka honorowego PT Toks otrzymał w 1990 r. Zmarł w Warszawie 3 lutego 2003 r.

Po przyjrzeniu się bliżej obu polskim pionierom toksykologii łatwo zauważyć wiele ich cech wspólnych, które zapewne ułatwiały im współpracę i były motorem napędowym rozwoju tej dziedziny nauki w Polsce. Obaj profesorowie wiązali postęp toksykologii nieodłącznie z naukowym środowiskiem farmaceutycznym. Obaj też włożyli dużo pracy i zaangażowania w ukształtowanie toksykologii w naszym kraju, jako samodzielnej dyscypliny naukowej. Profesor Rusiecki był inicjatorem, twórcą, a także pierwszym przewodniczącym Polskiego Towarzystwa Toksykologicznego. Jego wychowanek – profesor Brzeziński – pełnił funkcję przewodniczącego Towarzystwa w następnej kadencji, wzorując się na dokonaniach swojego nauczyciela.

Podsumowując należy podkreślić, że to właśnie dzięki zasługom profesorów Rusieckiego i Brzezińskiego polska toksykologia stała się samodzielną dyscypliną naukową i akademicką, jako że wcześniej była dziedziną skupioną tylko na analizie sądowej. Najbardziej twórczą okazała się tematyka zagrożeń toksykologicznych, która wyznaczała standardy bezpieczeństwa stosowania związków chemicznych w codziennym życiu, przemyśle i rolnictwie ze względu na rozwój cywilizacyjny. Utworzenie pierwszej w Polsce naukowej organizacji toksykologów oraz jej dalszy rozwój na arenie międzynarodowej zawdzięczamy właśnie obu profesorom. Zasługi, jakie oddali na polu toksykologii, oraz ich dorobek naukowy stanowią kamień milowy w rozwoju tej dziedziny farmacji.

Otrzymano: 2009.12.16 · Zaakceptowano: 2010.01.20

Piśmiennictwo

1. Kto jest kim w polskiej medycynie, Warszawa 1987, s. 570–571.
2. Starek A. (red.): Słownik polskich towarzystw naukowych T. I. Warszawa 2004, s. 754.
3. Rolski S., Katedra i Zakład Chemii Farmaceutycznej, [W:] H. Bukowiecki (red.): Czterdziestolecie Wydziału Farmaceutycznego w Warszawie 1926–1966. Farm. Pol. 1966, s. 830.
4. Członkowski A., Katedra i Zakład Farmakologii Doświadczalnej i Klinicznej Akademii Medycznej w Warszawie, [W:] A. Danysz (red.): Historia farmakologii w Polsce. Warszawa 1997, s. 288–290.
5. Chodera J., F. Kiryk F.: Słownik biograficzny historii Polski, Wrocław 2005 T. II. s. 1318.
6. Brzeziński J.: Prof. dr hab. Władysław Rusiecki, Farm. Pol. 1992, s. 166–170.
7. Magowska A., Władysław Rusiecki (1907–1991) – one of the most versatile minds among polish toxicologists. Acta Toxicologica, 2005, s. 123–127.
8. Przegaliński E., Buczek W.: Trzydzieści lat Polskiego Towarzystwa Farmakologicznego (1965–1995), [W:] A. Danysz (red.): Historia farmakologii w Polsce. Warszawa 1997, s. 54–56.
9. Rusiecki W.: Sympozjum toksykologiczne. Farm. Pol. 1969, s. 65–67.
10. Brzeziński J.: Prof. dr hab. Władysław Rusiecki. Farm. Pol. 1992, s. 166–170.
11. Bukowiecki H.: Historia Wydziału Farmaceutycznego w Warszawie, [W:] H. Bukowiecki (red.): Czterdziestolecie Wydziału Farmaceutycznego w Warszawie, 1926–1966. Farm. Pol. 1966, s. 807.
12. Chodera J., Kiryk F.: Słownik biograficzny historii Polski. Wrocław 2005, T. II s. 1318.
13. Rusiecki W.: Początki badań toksykologicznych, [W:] B. Kuźnicka i J. Zermanowska (red.): Dzieje nauk farmaceutycznych w Polsce 1919–1978. Wrocław 1986, s. 138–142.
14. Prof. dr hab. n. farm. Jacek Brzeziński 1934–2003 redaktor naczelny Acta Poloniae Toxicologica, Acta Poloniae Toxicologica, 2002, s. 83–84.
15. Mauersberg S.: Nauka i szkolnictwo wyższe w latach 1939–1951, [W:] B. Suchodolski. (red.): Historia nauki polskiej T. V: 1918–1951, cz. I. red. tomu Zofia Skubała-Tokarska, Wrocław 1992, s. 420.
16. Urbanek B.: Słownik biograficzny Polskich Nauk Medycznych XX wieku. Profesorowie warszawskiej medycyny połowy XX w. T. II. Warszawa 2005, s. 1066.
17. Brzeziński J.: Życiorys zmarłych polskich farmakologów i toksykologów oraz wspomnienia ich uczniów. Prof. dr Władysław Rusiecki (1907–1991), [W:] A. Danysz (red.): Historia farmakologii w Polsce. Warszawa 1997, s. 443–446.
18. Informator Polskiego Towarzystwa Toksykologicznego, Kraków 2000, s. 18.
19. Magowska A.: Władysław Rusiecki (1907–1991) – one of the most versatile minds among polish toxicologists. Acta Toxicologica, 2005, s. 123–127.
20. Starek A.: History of the Polish Society of Toxicology. Acta Toxicologica, 2003, s. 5–8.
21. Chodera, J. Kiryk F., Słownik biograficzny historii Polski, Wrocław 2005 T. I. s. 165–166.
22. Pachecka J., Kowalski J., Tomaszewski P.: Wydział Farmaceutyczny Akademii Medycznej w Warszawie (1950–2001), [W:] J. Pachecka i in. (red.): Dzieje warszawskiego Wydziału Farmaceutycznego, 1926–2001. Warszawa 2001, s. 177, 164.
23. Rusiecki W.: Katedra i Zakład Chemii Toksykologicznej i Sądowej, [W:] H. Bukowiecki (red.): Czterdziestolecie Wydziału Farmaceutycznego w Warszawie, 1926–1966. Farm. Pol. 1966, s. 841.
24. Brzeziński J.: Katedry i zakłady farmakologii klinicznej, farmakokinetyki i toksykologii w Polsce. Zakład Farmakologii i Fizjologii Układu Nerwowego Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, [W:] A. Danysz (red.): Historia farmakologii w Polsce. Warszawa 1997, s. 309–310.
25. Informator Polskiego Towarzystwa Toksykologicznego, Kraków 2000, s. 18.
26. Prof. dr hab. n. farm. Jacek Brzeziński 1934–2003 redaktor naczelny Acta Poloniae Toxicologica, Acta Poloniae Toxicologica, 2002, s. 83–84.
27. Informator Polskiego Towarzystwa Toksykologicznego, Kraków 2000, s. 18.
28. Manicki J. (red.): Dzieje uczelni medycznych w Warszawie w latach 1944–1960. Warszawa 1968, s. 448.

Po przyjrzeniu się bliżej obu polskim pionierom toksykologii łatwo zauważyć wiele ich cech wspólnych, które zapewne ułatwiały im współpracę i były motorem napędowym rozwoju tej dziedziny nauki w Polsce. Obaj profesorowie wiązali postęp toksykologii nieodłącznie z naukowym środowiskiem farmaceutycznym. Obaj też włożyli dużo pracy i zaangażowania w ukształtowanie toksykologii w naszym kraju, jako samodzielnej dyscypliny naukowej. Profesor Rusiecki był inicjatorem, twórcą, a także pierwszym przewodniczącym Polskiego Towarzystwa Toksykologicznego. Jego wychowanek – profesor Brzeziński – pełnił funkcję przewodniczącego Towarzystwa w następnej kadencji, wzorując się na dokonaniach swojego nauczyciela.